

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ

ІНСТИТУТ ФІЛОСОФІЇ ІМ. Г. С. СКОВОРОДИ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. М. П. ДРАГОМАНОВА

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

**VIII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ,
ПРИСВЯЧЕНА 90-РІЧЧЮ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

**ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО,
КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ**

**МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ «ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ
ТЕХНОЛОГІЇ»**

**REPORTS OF THE VIII INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE “A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE
TECHNOLOGIES”**

Харків
2020

УДК 740+656+338

ББК 87

Л 93

Головні редактори:

Панченко С. В. – доктор технічних наук, професор, академік Транспортної академії України, ректор Українського державного університету залізничного транспорту;

Андрущенко В. П. – доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, академік Національної академії педагогічних наук України, заслужений діяч науки і техніки України, ректор Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова

Редакційна колегія:

Бутько Т. В. – д-р техн. наук, професор, академік ТАУ

Лаврухін О. В. – д-р техн. наук, професор, чл.-кор. ТАУ, академік МАБЖ

Устенко О. В. – д-р техн. наук, професор, академік ТАУ

Бакланов О. М. – д-р хім. наук, професор

Ватуля Г. Л. – д-р техн. наук, професор

Калабухін Ю. Є. – д-р техн. наук, професор

Новіков Б. В. – д-р філос. наук, професор

Панков Г. Д. – д-р філос. наук, професор

Петрушов В. М. – д-р філос. наук, професор

Рассоха І. М. – д-р філос. наук, професор

Близнюк Л. М. – канд. філол. наук, доцент

Даніл'ян В. О. – канд. філос. наук, доцент

Колеснік К. Е. – канд. іст. наук, доцент, академік ТАУ

Куценко М. Ю. – канд. техн. наук, доцент

Панченко В. В. – канд. техн. наук, доцент

Павлов В. І. – канд. філос. наук, доцент

Прогонний О. М. – канд. техн. наук, доцент

Скорик О. О. – канд. техн. наук, доцент

Толстов І. В. – канд. філос. наук, доцент

Алексєєнко Н. В. – старш. викладач

Затверджено до друку Вченою радою Українського державного університету залізничного транспорту (протокол № 7 від 21.09.2020 р.)

Л 93 Людина, суспільство, комунікативні технології : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. присвяченої 90-річчю Українського державного університету залізничного транспорту, 15–16 жовтня 2020 р. Харків : ДІСА ПЛЮС, 2020. 295 с.
ISBN 978-617-7927-35-7

УДК 740+656+338

Друкується в авторській редакції

ISBN 978-617-7927-35-7

© Авторський колектив, 2020

КОРОНАВІРУСНА КРИЗА: НЕХАЙ ВИРІШУЄ ЖЕРЕБ!

Можливо незабаром німецькі лікарі будуть вирішувати, кому саме можна жити. Етична Рада Федеративної Республіки Німеччина (ФРН) надала дещо сумнівні рекомендації, а держава мовчить. Однак є лише одне коректне вирішення цієї проблеми. В Італії та деяких інших країнах це вже настало, в Німеччині мабуть незабаром ми також матимемо таку ситуацію: у лікарнях недостатньо місць для інтенсивної терапії з апаратами для штучного дихання, аби забезпечити ними всіх пацієнтів, котрі в цьому мають потребу. Як же вирішують лікарі, хто саме отримає такий апарат?

Нещодавно Етична Рада ФРН оприлюднила стосовно цього свої рекомендації. Головне її послання звучить так, що нажаль ця інституція нічого не може рекомендувати: «Держава не повинна ...приписувати, яке саме життя необхідно рятувати першочергово у конфліктній ситуації». Однак фахові товариства лікарів – так говорить Етична Рада ФРН – можуть та повинні це робити. Ці товариства та об'єднання вже спробували робити це. Але з таким же самим результатом. У їхніх рекомендаціях це звучить так: «пріоритетність» пацієнтів необхідно визначати «на основі» перспектив щодо успіху лікування та «зважаючи» на наявність ресурсів.

Правда, щодо масштабів перспектив успіху у останніх рекомендаціях присутня часткова конкретизація: ті пацієнти, у яких перспективи дуже малі – мається на увазі: мабуть вони помруть, – за рангом перебувають нижче, аніж пацієнти з більш кращими перспективами. При цьому називаються дві речі, котрі зовсім не повинні відігравати ніякої ролі, а саме: вік пацієнта та «соціальні критерії» пацієнта.

Звичайно, рекомендації Етичної Ради ФРН та фахових об'єднань лікарів мають значно більший обсяг, а той, хто їх читає, відчуває те, наскільки вперто автори боролися із самими собою та зі змістом рекомендацій. По-іншому це й не могло бути. Однак це нічого не змінює стосовно того, що рекомендації в самому корені звучать саме так, як тут їх представлено, та що вони не є достатніми.

Рекомендації Етичної Ради ФРН страждають, перш за все, від того, що вони констатують, що буцімто лікарі покликані визначити етичні правила у більшій мірі, аніж демократично затверджений законодавець. Питань немає: лікарі мають медичну фахову компетенцію, до якої повинні прислуховуватися також парламенти та суди. Але при цьому мова не може йти про прийняття етичних рішень, а лише про медичне підґрунтя таких рішень. Бо щодо етичних

питань у лікарів зовсім не більші фахові компетенції, аніж у нас усіх. Й нашим голосом є законодавець, якого ми обрали.

Натомість тепер Етична Рада ФРН вважає, що конституція вимагає мовчати цьому законодавцю, оскільки «держава» ніколи не повинна надавати переваги одному життю перед іншим життям. Однак, з одного боку, це суперечить здоровому глузду, коли одночасно вважають, що держава буцімто повинна віддавати право щодо прийняття названого рішення в руки медичних фахових об'єднань. По-перше, у справах етики ці об'єднання не є більш вищою чи більш компетентнішою інстанцією, аніж парламент. По-друге, таке делегування права було б також рішенням держави, а саме – згодою стосовно всього, що саме потім фахові об'єднання будуть вважати етично правильним.

З іншого боку, помилковою є вже сама передумова, що буцім то Основний закон ФРН забороняє надавати перевагу одному життю перед іншим життям. Якщо це було б так, то не дозволялося б вбивати нападника у випадку вимушеного самозахисту. Оскільки саме це надає перевагу життю того, на кого зчинений напад, у порівнянні з життям нападника. Тим більше тоді не дозволялося б умирати дитину під час родів, щоб врятувати життя матері (перфорація), оскільки це надає життю матері перевагу над життям зовсім невинної дитини. Основний закон ФРН дійсно забороняє, але лише певні *обґрунтування* того, щоб надавати перевагу одному життю над іншим життям. Чітким прикладом такого забороненого обґрунтування є вік певної людини – й це фахові медичні товариства згідно з конституцією справедливо виключають в якості критерію переваги.

Таким чином, законодавець має право надавати приписи, кому саме в часи коронавірусної кризи лікарі мають першочергово надавати апарат для штучного дихання. Але які ж приписи? Легко перерахувати, що саме не може відігравати ніякої ролі. Наприклад, «соціальні критерії» в рекомендаціях фахових об'єднань. Бо безперечно було б антиконституційним, якщо когось залишити помирати лише тому, що він має не ту професію, або не має дітей. Ще в більшій мірі це стосується характеристик, стосовно яких є чіткі заборони щодо дискримінації, наприклад, стосовно статі та релігії.

Більш складніше знайти допустимий критерій, який надає перевагу. Фахові медичні товариства орієнтуються на критерій успіху одужання: той, хто має більші шанси на виживання, той перемагає. А кому не підтверджують, або підтверджують лише маленькі шанси на виживання, той вже програв. Але як це звучить у вухах людей похилого віку? Або у людей з хронічними захворюваннями чи з попередніми захворюваннями? Хоча фахові товариства у своїх рекомендаціях можуть опиратися на певні зразки: традиційні правила «черги з надання медичної допомоги» в рамках медицини катастроф (стосовно

воєн, землетрусів й тому подібного) також спочатку запитують стосовно шансів жертви на виживання. Й лише коли ці шанси у жертви у певному сенсі хороші, тоді її лікують.

Подібної позиції дотримується німецький закон про трансплантацію органів, коли розподіл органів залежить від перспективи успіху трансплантації. Однак Верховний федеративний суд Німеччини затаврував вже це як антиконституційну позицію. Й цілком по праву, якщо запитувати фахівців з конституційного права. Бо згідно з їх поглядами, Основний закон ФРН забороняє розглядати певне життя як таке, що має меншу цінність, оскільки йому загрожує особлива небезпека чи воно незабаром закінчиться.

Однак вслід за цим ригоризмом можна поставити знак питання щодо наступного: коли якийсь пацієнт взагалі не має ніяких реальних шансів на виживання, а апарат штучного дихання лише продовжить його страждання на декілька днів чи годин, в той час коли іншому пацієнтові цей апарат міг би врятувати життя. Якщо в цьому випадку надати апарат тому пацієнту, який вже при смерті, то мабуть обидва пацієнти незабаром помруть. Й те, що конституція схвалить такий результат з піднятим пальцем, або ж буде вимагати його – це ще не є переконливим. Бо в цьому положенні, власне кажучи, не одне життя протистоїть другому життю, натомість тут життя однієї людини протистоїть в більшій чи меншій мірі довгому умиранню іншої людини.

Але коли пацієнт має шанс вижити завдяки апарату штучного дихання, то Основний закон ФРН досить чітко та безспірно забороняє залишати за ним апарат лише на підставі того, що інший пацієнт має ще більші шанси. Це було б також несправедливим: «Той, хто має, тому дають» – це принцип несправедливості. А несправедливість точно не є обґрунтуванням, котре відповідає конституційним вимогам, обґрунтуванням того, щоб надати одному життю перевагу над іншим життям.

Хоча тут є одне філософсько-правове обґрунтування. Якщо надають пріоритет пацієнтам згідно з їх шансами на виживання, то збільшують до максимуму кількість тих, хто виживає. Й правило, котре це констатує, до кризи мабуть отримало б досить широку підтримку, оскільки завдяки йому підвищувався б шанс кожного пережити кризу. А потім, так можна сказати, ніхто не зможе жалітися, коли правило дійсно застосовувалося б під час кризи. Але це не є точкою зору Основного закону ФРН. Основний закон ФРН думає також про тих, котрі ще до кризи повинні були розраховувати на те, що вони будуть належати до групи з гіршими шансами: тобто, про людей похилого віку, про хворих людей та про людей з попередніми захворюваннями. А ці люди не можуть просто так наперед погодитися з названим правилом.

Але яке ж рішення тоді необхідно буде прийняти? Стосовно справедливого рішення є лише одне правило: жереб. Тоді вирішує не воля окремої людини, а її величність доля, або воля Бога для віруючих людей. Це є також коректним, оскільки жереб вирішує, незважаючи на певну особу, перед ним кожен має рівні шанси. Тому професор університету Трір (ФРН) Тіль Ціммерманн справедливо вказує на те, що наш правопорядок в якості прийняття рішення сприймає жереб також у інших відношеннях, наприклад, під час виборів бургомістрів, коли в наявності є рівна кількість голосів. А коли люди дійсно вважають, що вони просто не можуть прийняти якесь рішення, то вони повинні дозволити вирішувати випадкові.

Це є чинним в період корона-вірусної кризи лише тоді, коли два чи більше пацієнтів одночасно терміново потребують апарат штучного дихання, щоб вижити. Якщо потреба одного пацієнта більш нагальна, аніж іншого пацієнта, оскільки цей останній пацієнт певний час може протриматися й так, то перший пацієнт має перевагу. Це є також чинним правилом, згідно з яким в першу чергу надається донорський орган за законом про трансплантацію («спочатку найбільш хворому»), й це відповідає порядку конституційних вимог.

Однак такий хід призводить до іншої проблеми: Що робити, коли той пацієнт, який спочатку не був у тяжкому стані, тепер перебуває у критичному стані? Тепер також треба тягти жереб? Та чи можна буде забрати апарат у пацієнта, який перебуває на штучному диханні, якщо під час жеребкування він програє? Взагалі, чи можна забирати апарат у пацієнта, не залежно від того, за якими критеріями було надано йому апарат? Рекомендації фахових медичних об'єднань, здається, припускають таке під терміном «переоцінювання» (Re-Evaluation). Але рекомендації Етичної Ради ФРН констатують чітко те, що є загально-прийнятним серед юристів: забирання або відключення життєво важливого апарату є дією, яка націлена на вбивство. Допустимим це може бути лише у тому випадку, коли сам пацієнт дає згоду на це, або дав свою попередню згоду на випадок втрати своєї дієздатності. В нормальних випадках такої згоди пацієнт не дає, щонайменше не дає до тих пір, доки він ще має шанс.

Однак щодо лікарів, котрі розподіляють апарати штучного дихання, Етична Рада ФРН обіцяє «вибачливу поблажливість правопорядку», якщо вони слідуєть своїй совісті та рекомендаціям своїх фахових об'єднань. Але я тут не був би таким впевненим. Хоча в кримінальному праві і є так звані підстави, котрі виправдовують провину. Однак рекомендації фахових медичних об'єднань до них не належать. Й це правильно, оскільки ці об'єднання не мають особливих етичних компетенцій. Також совість лікаря сама по собі ще не є підставою, котра виправдовує провину, так само як і совість інших людей.

Тут серед визнаних підстав, котрі виправдовують провину, до уваги можна прийняти лише над-законну крайню необхідність. Однак випадки, стосовно яких вона приймається, не стосуються того, що певна людина умиривляється/убивається на користь іншої людини, а стосуються лише того, коли одна людина жертвується на користь багатьох людей; й притому мова йде про ту людину, котра й без цього вже є втраченою. Прикладом тут є збиття пасажирського літака, котрий захопили терористи та направляють у висотний дім. Також втраченим є той, у котрого забирають апарат, але лише тоді, коли його шанси на врятування знизилися до нуля.

Можна разом з Етичною Радою ФРН покладатися на те, що суди все рівно виправдають всіх тих, котрі забирають, наприклад, апарат штучного дихання у пацієнта, оскільки інший пацієнт має вищі шанси на виживання. Однак, не зважаючи на сумнівність цього прогнозу виникає питання: За яким правом ми піддаємо ризику покарання лікарів? Та за яким правом ми переносимо відповідальність на суди, котрі покликані не для того, щоб виставляти елементарні правила, а для того, щоб їх застосовувати? Законодавець тепер терміново повинен взяти відповідальність на самого себе. Якщо він цього не зробить, то хворі, лікарі та судді вимушені будуть розплачуватися за його боягузтво.

(Переклад з нім. мови В. Абашинік)

***ХРИСТОФ Р.,** габілітований доктор філософії, професор
Університет Цюріха*

м.Цюріх, Швейцарія

ПОПУЛІСТИ: ВЖЕ ПЛАТОН ЗАСТЕРІГАВ ВІД НИХ

Хто сьогодні роздумує про демократію, той зробить добре, коли прочитає античних філософів [1]. Зараз вони більше допомагають, аніж невпевнені в собі політологи. Вже побіжний погляд на шпальти найважливіших газет дає наочну ілюстрацію того, наскільки актуальною є античність в сучасній, досить напруженій по всьому світу політичній ситуації. Адже на протязі останніх років там просто таки мерехтить від понять античного походження. Крім цього, також не можна не усвідомлювати того, що демагогія («керівництво народом»), яку можна легко звести до спокуси, та популізм знову повсюди входять в моду.

Відповідно дуже численними є звернення інтелектуалів, журналісток та журналістів до цієї теми, котра з часів Античності є досить вірулентною. В сучасних політичних дискусіях також вже неможливо обійтися без багатьох

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ І. ФІЛОСОФСЬКІ ТА ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

ПРИВІТАННЯ УЧАСТНИКІВ КОНФЕРЕНЦІЇ С.В.ЛАНЧЕНКО	3
АБАШНІК В.О. ЕДМУНД ГУССЕРЛЬ У ФІЛОСОФІЇ ІСИДОРА ПРОДАНА (1854–1919/20)	6
АБАШНІК У.В. ВАЛЬТЕР БЕНЬЯМІН (1892–1940) ТА МЕДІА-ФІЛОСОФІЯ	10
АЛЕКСЄЄНКО Н.В. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ	13
АНДРУЩЕНКО В.П. ПЛАГІАТ ТА НЕДОБРОЧЕСНІСТЬ – ЗАГРОЗА НАУКОВОМУ ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ	15
БАБИЧ В.П. ОСНОВИ РАЗУМНОГО, ЦИВИЛИЗОВАНОГО МЫСЛЕТВОРЧЕСТВА	21
БЛИЗНЮК Л.М. ФЕНОМЕН МОВЛЕННСВОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	31
ГОРОБЧУК Л. М. СТРУКТУРНІ КОМПОНЕНТИ ОСОБИСТОСТІ У ПОЛІКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРІ	34
ГРОМОВА О.В. РОЛЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В РОЗВИКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА	38
ДАНІЛ'ЯН В. О. ДУАЛЬНА ОСВІТА В УКРАЇНІ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА НЕДОЛІКИ	41
ДАНІЛ'ЯН В. О. ПРОБЛЕМА СВОБОДИ ТА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ТВОРЧОСТІ НОРВЕЗЬКОГО ФІЛОСОФА ЛАРСА СВЕНДСЕНА	44
ДАХНІЙ А.Й. Г.С. СКОВОРОДА ТА Т.Г. ШЕВЧЕНКО ЯК ЗАСНОВНИКИ УКРАЇНСЬКОГО ЕКЗИСТЕНЦІАЛІЗМУ	46
ДОВГАНЬ А. О. Н.МАЛЬБРАНШТА ДАВНЬОКИТАЙСЬКА ФІЛОСОФІЯ	51
ДОЛЬСКАЯ О.О. ФОРМУВАННЯ НАРРАТИВУ ПОСТЛЮДИНИ: РОЗДУМИ ПРО ПІДГРУНТЯ НОВОЇ АТРОПОЛОГІЇ	57
ЗАГРІЙЧУК І. Д. НЕЗАВЕРШЕНІСТЬ КОМУНІКАТИВНОГО ПРОЦЕСУ ЯК ЗАПОРУКА СОЦІАЛЬНОЇ ЗЛАГОДИ	61
ІЛЬІН В.В., ІЛЬІНА А.А. РАЦИОНАЛЬНОСТЬ ПОВЕДЕНИЯ И ПРОБЛЕМА СООТНОШЕНИЯ ЭТИКИ И ЭКОНОМИКИ	65
КАРПЕНКО І.В. «ВЗАЄМНІСТЬ ПЕРСПЕКТИВ» А. ЩЮЦА ЯК МОЖЛИВІСТЬ КОМУНІКАЦІЇ	71
КОЛЕСНИК К.Е. ПРОЕКТ RAIL BALTICA: РОЗБУДОВА ТА ГЕОПОЛІТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ	75
КОЛИЧЕВА Т.В. ГЕШТАЛЬТ-МЕТОДОЛОГІЯ ПІЗНАННЯ ЛЮДСЬКОЇ СУТНОСТІ ЯК ЗАСІБ НАБЛИЖЕННЯ ДО ІДЕНТИЧНОСТІ ІНДИВІДА	81
КОММЕДАЛ О. ІНФОРМАЦІЙНЕ СУСПІЛЬСТВО В НОРВЕГІЇ: ДОСВІД ПРАКТИЧНОГО ВТІЛЕННЯ	84
ЛЕБЕДЄВ В. О. ЖАНР «ТЕМНЕ ФЕНТЕЗІ» У СУЧАСНІЙ МАСОВІЙ КУЛЬТУРІ	87
ЛЮБІВИЙ Я.В. КОНСТРУКТ ТА ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ СВОБОДИ У КРИЗОВОМУ СОЦІУМІ	88

ЛЯХ В.В. КРИЗА ІДЕНТИЧНОСТІ В ФІЛОСОФСЬКО-ІСТОРИЧНОМУ ВИМІРІ	94
МАМЕНКО Т.В. ФІЛОСОФІЯ МАХІЗМУ В УКРАЇНІ: ЕМПІРІОСИМВОЛІЗМ П.С.ЮШКЕВИЧА	98
НЕШКО С.І. РОЛЬ ПЕРЕКЛАДАЧА, ЯК ТЕХНІЧНОГО КОМУНІКАТОРА В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	103
НОВІКОВ Б.В. О ФИЛОСОФИИ И ФИЛОСОФСТВЕ	105
ОВЧАРЕНКО Н.М. МОЗОК, ПОВЕДІНКА ТА МЕТАФОРА	116
ПАВЛОВ В.І. ЕВОЛЮЦІЯ УЯВЛЕНЬ ПРО СЕКСУАЛЬНІСТЬ ЯК АКТУАЛІЗАЦІЯ ВІДНОШЕННЯ ДО САМОГО СЕБЕ	119
ПАНКОВ Г. Д. ЗАНЯТИЕ СОБОЙ КАК ПРОЦЕСС КОНСТРУИРОВАНИЯ ИДЕАЛЬНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ В ХРИСТИАНСКОМ ДИСКУРСЕ	129
ПЕТРУШЕНКО В.Л. ЩО Ж ТАКЕ БУТТЯ І ЯК ЙОГО ОСМИСЛИТИ?	133
ПЕТРУШЕНКО О.П. УТОПІЯ ЯК СПОСІБ КОМУНІКАЦІЇ ЛЮДИНИ ІЗ НАЛЕЖНИМ	142
ПЕТРУШОВ В.М. «ЛЮДИНА ЗАГИНЕ І НА ЇЇ МІСЦЕ ПРИЙДЕ НАДЛЮДИНА» Ф.НІЦШЕ. ТАК ГОВОРИВ ЗАРАТУСТРА	144
ПОНОМАРЕНКО В.Є. НАЦІОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ КОМПОНЕНТ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ).	148
ПОНОМАРЕНКО Н.В. КОНАТИВНА, СИГНІФІКАТИВНА ТА СТРУКТУРНА ХАРАКТЕРИСТИКА АНГЛІЙСЬКИХ, РОСІЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ	150
ПОНОМАРЬОВ О. С.,ХАРЧЕНКО А. О.,ЧЕБОТАРЬОВ М. К. ТЕХНОЛОГІЧНИЙ РОЗВИТОК ЯК ЧИННИК КОЕВОЛЮЦІЇ ЛЮДИНИ І ПРИРОДИ	153
РАССОХА И. Н. УСКОРЕНИЕ ИСТОРИИ 12/4, «АНТРОПНЫЙ ПРИНЦИП» И ВОЗМОЖНОСТЬ БЛИЗКОГО «КОНЦА ИСТОРИИ»	157
РУМЯНЦЕВА Т.Г. ИДЕЯ НИЦШЕ О СВЕРХЧЕЛОВЕКЕ И СОВРЕМЕННОСТЬ САМОЙЛЕНКО Д. О. ТРЕНДИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	166
САМОЙЛЕНКО Д. О. ТРЕНДИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	169
СИВОГРАКОВА З.А. ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЗМІСТ І ПЕДАГОГІЧНА РОЛЬ ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	173
СИТНІЧЕНКО Л.А. НОВІТНІ ФІЛОСОФСЬКІ ДИСКУРСИ ІДЕНТИЧНОСТІ: СПРАВЕДЛИВІСТЬ ЗАМІСТЬ НАСИЛЬСТВА	176
ТИТАР О. В. ФІЛОСОФІЯ ЗОРОВОГО ОБРАЗУ	180
ТИХОНРАВОВ С.М. КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦІВ ЗАЛІЗНИЧНОЇ ГАЛУЗІ	184
ТОЛСТОВ І.В. ВЗАЄМОЗУМОВЛЕНІСТЬ ЛЮДСЬКОЇ ГІДНОСТІ ТА ПРАВ ЛЮДИНИ	185
ТОНІО В. КОРОНАВІРУСНА КРИЗА: НЕХАЙ ВИРІШУЄ ЖЕРЕБ!	188
ХРИСТОФ Р. ПОПУЛІСТИ: ВЖЕ ПЛАТОН ЗАСТЕРІГАВ ВІД НИХ	192

Наукове видання

**VIII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ,
ПРИСВЯЧЕНА 90-РІЧЧЮ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ «ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО, КОМУНІКАТИВНІ
ТЕХНОЛОГІЇ»**

**REPORTS OF THE VIII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE
“A PERSON, A SOCIETY, COMMUNICATIVE TECHNOLOGIES”**

м. Харків, 15–16 жовтня 2020 р.

Відповідальність за наукову достовірність матеріалів та відсутність плагиату
несуть автори

Матеріали публікуються в авторській редакції

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Гарнітура Times ET.
Умов. друк. арк. 17,15. Наклад 100 прим. Замов. № 1006/8-20.

Видавництво ТОВ «ДІСА ПЛЮС»
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: серія ДК № 4047 від 15.04.2011 р.
61029, м. Харків, шосе Салтівське, буд. 154. Тел. (057) 768-03-15,
e-mail: disadruk@gmail.com

Надруковано з готових оригінал-макетів у друкарні ФОП Петров В. В.
Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.
Запис № 2400000000106167 від 08.01.2009 р.
61144, м. Харків, вул. Гв. Широнінців, 79в, к. 137, тел. (057) 778-60-34.
e-mail:bookfabrik@mail.ua